

PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2021 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. TS-284

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 M. VISUOMENĖS
SVEIKATOS STEBĖSENOS ATASKAITA**

**2021
Kupiškis**

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Kupiškio rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (LSS) tikslai ir jų uždaviniai.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritетines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms.

Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

- Lietuvos statistikos departamento Oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacinė sistema sveikstat.hi.lt.

Nuo 2019 m. nėra teikiamas rodiklis Socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyv., kadangi nuo 2018 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. A1-296 buvo panaikinta Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus apskaita ir šios apskaitos tvarka.

DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Demografinė situacija apibūdina gyventojų skaičių, sudėtį, teritorinį pasiskirstymą, jų pokyčius, analizuoja demografinius procesus (gimstamumas, mirtingumas, migracija) ir jų sąveiką su ekonominiais, socialiniais, politiniais, ekologiniais ir kitais veiksniais.

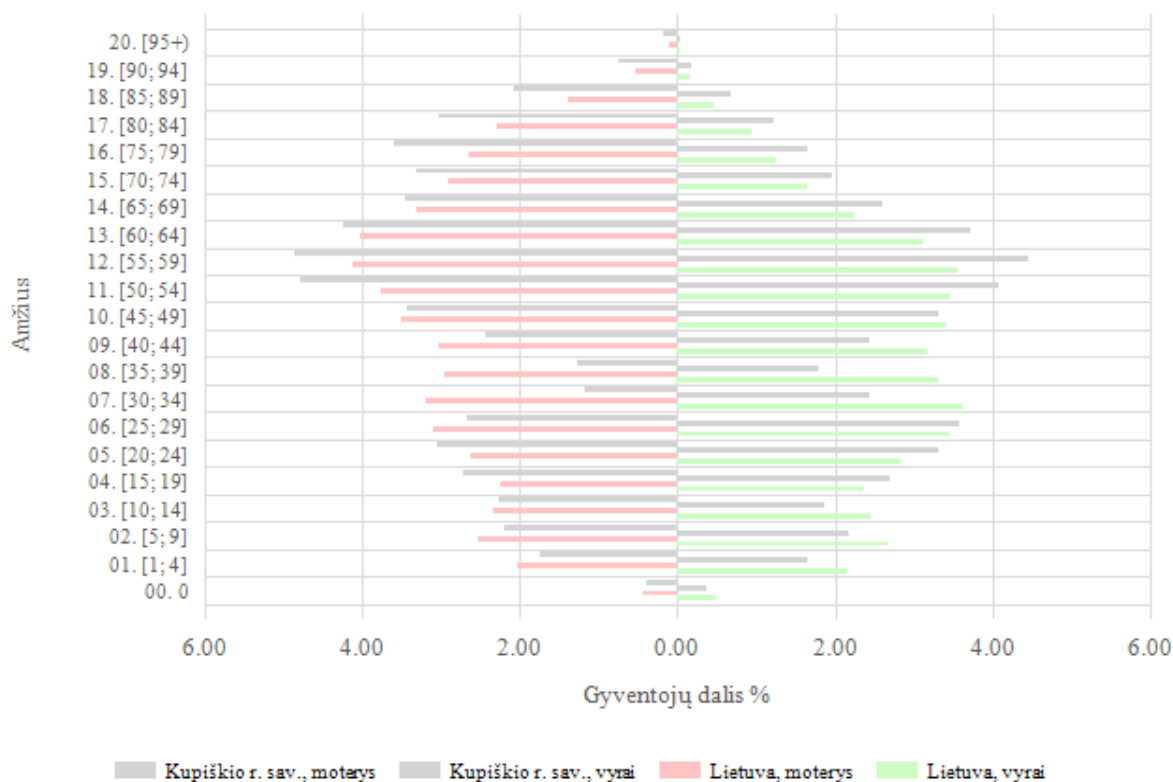
Gyventojų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje kasmet mažėja. 2020 metais Kupiškio rajono savivaldybėje gyveno 16 209 gyventojų – 347, arba 2,14 proc., mažiau gyventojų nei 2019 metais pradžioje.

Neigiamą gyventojų skaičiaus pokytį lemia tiek neigiama natūrali gyventojų kaita, tiek intensyvi išorinė ir vidinė gyventojų migracija. 2020 metais Kupiškio rajono savivaldybėje natūralios gyventojų kaitos rodiklis buvo neigiamas (-235). Vidaus migracijos rodiklis atvykusių gyventojų buvo 548 asmenys, o išvykusiųjų 607 asmenys. Per 2020 metus gimė 131 kūdikis.

Gimstamumo rodiklis 1 000-iui gyventojų buvo 8,1 (Lietuvoje – 9,0). Kupiškio rajono savivaldybėje per 2020 metus mirė 366 asmenys.

Santuokų skaičius. 2020 metais rodiklis siekė 84 (1 000 gyv. - 5,2), 2019 metais –85 santuokos (1 000 gyv. – 5,1). Ištuokų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje rodiklis siekė 35 (1 000 gyv. – 2,2) , 2019 metais ištuokų skaičius – 56 (1 000 gyv. – 3,4).

Amžiaus profilis, 2020

1 pav. Kupiškio r. savivaldybės demografinis medis

Socioekonominė situacija savivaldybėje. Socioekonominės situacijos dalyje pateikiami rodikliai apie gyventojų skurdo, nedarbo lygį, taip pat pateikiami kiti, netiesiogiai socioekonominę padėtį atspindintys rodikliai. Socialinė ir ekonominė gyventojų padėtis sudaro pagrindinius sveikatos netolygumus. Gyventojų išsilavinimo lygis, pajamų dydis, užimamos pareigos ar priklausymas vienai ar kitai socialinei grupei turi didžiulės įtakos sveikatai.

Ilgalaikio nedarbo lygio rodiklis Kupiškio rajono savivaldybėje 2020 metais siekė 284 atvejų, t. y. 2,9 proc. Tačiau lyginant su 2019 metais, šis rodiklis buvo didesnis ir siekė 328, t. y. 3,3 proc. Registruotas nedarbo lygis 2020 metais buvo 13,3 proc., 2019 metais šis rodiklis siekė 10,1 proc. Rodiklis padidėjo 3,2 proc. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius 2020 metų pradžioje sudaro 9 657 gyventojai.

Skurdo lygis 2020 m. Kupiškio rajono savivaldybėje siekė 27,0 proc., 2019 metais – 23,9 proc.

Kupiškio rajono savivaldybėje nedarbo lygis glaudžiai susijęs su mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius 1000 moksleivių 2020 metais sudarė 493 (abs. sk.) / 284,2 (1 000 moksl.), 2019 m. 412 (abs. sk.) / 227,3 (1 000 moksl.).

Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 2020 metais siekė 485, o 2019 m. rodiklis – 613. Kaip matyti rodiklis 2020 metais buvo mažesnis 128 gavėjais.

Sveikata savivaldybėje. Kupiškio rajono savivaldybės demografinė būklė, kaip ir visos Lietuvos, nėra palanki – mažėja gyventojų skaičius (daug emigruoja jauno amžiaus asmenų), sensta visuomenė, neigiamas natūralus gyventojų prieaugis.

Kupiškio rajono savivaldybėje per 2020 metus nebuvo nė vienas užregistruotas atvejis iš šių rodiklių: pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių, mirtingumas nuo narkotikų sąlygotų priežasčių, sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze ir kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių.

Tačiau kelis metus iš eilės, dalyvavimas ankstyvosiose prevencinėse programose, išlieka raudonoje zonoje. Per mažas gyventojų dalyvavimas ir aktyvumas šiose srityse.

Kiekvienais metais didėja vaikų neturinčių visiškai sveikų dantų skaičius, todėl daroma prielaida, jog šiai sričiai būtina skirti daugiau dėmesio, ypač tai turi daryti tėvai.

Taip pat išlieka dideli mirtingumo nuo kraujotakos, piktybinių navikų rodikliai.

2020 METŲ KUPIŠKIO RAJONO SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiami pagrindinio sąrašo rodikliai suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje – rodiklio tendencijos, trečiajame stulpelyje – savivaldybės rodiklis 2019 m., ketvirtajame stulpelyje – savivaldybės absoliutus skaičius, penktajame – savivaldybės rodiklių 3 metų vidurkis, šeštajame – savivaldybės santykis su Lietuva, septintajame – rodiklio reikšmė Lietuvoje, aštuntajame – blogiausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, devintame – pateikiama linija nurodo rodiklio reikšmės vietą tarp savivaldybių pagal kvantilius (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės rodiklio vietos tarpe visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą), dešimtame – geriausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse.

2 lent. 2020 Kupiškio r. savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Rodiklio pavadinimas	Savivaldybės reikšmės					Lietuvos reikšmės			
	Tend.	Rod.	Kiekis	3 metų vidurkis	Sant.	Rod.	Blog.	Sritis	Ger.
Strateginis tikslas									
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai)	→	72.8	73	73.0	0.97	75.1	70.5		80.7
Išvengiamas mirtingumas proc.	↓	27.0	99	29.2	0.95	28.5	38.9		21.3
1 tikslas. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį									
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą									
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	↓	12.3	2	22.1	0.57	21.7	71.2		0.0
SMR nuo tyčinio savęs žalavimo (X60-X84) 100 000 gyv.	↓	8.9	2	20.5	0.42	21.1	70.1		0.0

Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 gyventojų	↓	62,0	-	206,2	0,88	70,6	254,6	—	40,2
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyventojų	↓	24,7	4	54,3	0,79	31,4	64,7		0,0
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos %	↓	2,9	284	4,0	1,12	2,6	6,6		0,7
Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	↓	-18,1	-294	-2,1	-	0,6	-26,8		41,1
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu									
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių / standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių rodiklis (V00-Y89) 100 000 gyventojų	↓	67,9	11	98,6	0,76	89,7	259,1		24,7
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	66,9	11	91,5	0,77	87,0	210,6		23,5
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksl.	→	284,2	493	244,8	1,32	216,1	446,8		70,2
Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	↓	29,9	485	37,0	1,49	20,1	65,3		2,0
Sergamumas tuberkuloze (A15-A19) 10 000 gyv.	↑	4,9	8	3,2	2,33	2,1	8,3		0,0
Sergamumas tuberkuloze (+ recidyvai) (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	↑	4,9	8	3,4	1,96	2,5	9,7		0,0
2 tikslas. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką									
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą									
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, sk. 10 000 darbingo amžiaus gyv.	↓	1,0	1	1,0	1,00	1,0	3,5		0,0
Susizalojimų dėl nukritimo atvejų skaičius (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje, skaičius 10 000 gyv.	↓	86,9	35	87,6	0,71	123,1	167,4		41,1
Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	↑	100,4	97	100,3	1,91	52,7	120,8		37,7
Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A09) 10 000 gyv. (ULAC duom.)	↓	1,2	2	39,8	0,13	9,2	27,7		0,0
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį									
Mirt. nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	6,2	1	14,1	1,24	5,0	27,9		0,0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	5,8	1	14,3	1,18	4,9	23,5		0,0
Mirt. nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	18,5	3	18,1	1,05	17,7	84,0		0,0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	23,8	3	16,4	1,39	17,1	59,8		0,0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių									
Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V09) 100 000 gyv.	↑	12,3	2	14,1	1,60	7,7	27,9		0,0

SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↑	10.2	2	11.2	1.34	7.6	29.4		0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	—	0.0	0	0.0	0.00	2.2	11.5		0.0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	—	0.0	0	0.0	0.00	2.1	10.1		0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) sk. 10 000 gyv.	→	8.0	13	8.3	1.29	6.2	13.8		0.0
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą									
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↓	218.0	218	240.6	0.24	896.0	29239.0		16.0
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams (proc.)	—	48,9	Nėra	Nėra	Nėra	Nėra	Nėra	—	—
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams (proc.)	—	43,3	Nėra	Nėra	Nėra	Nėra	Nėra	—	—
3 tikslas. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą									
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psich. medžiagų vartojimą ir prieinamumą									
Mirt. nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	—	0.0	0	0.0	0.00	2.2	11.0		0.0
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	—	0.0	0	0.0	0.00	2.3	17.7		0.0
Mirt. nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	→	37.0	6	26.2	1.70	21.8	69.5		0.0
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↑	38.5	6	27.0	1.84	20.9	71.4		0.0
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda (nusikaltimai)	↑	18.7	19	10.3	0.25	76.1	620.1		0.0
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	↑	165.4	16209	153.8	0.83	199.8	71.5		380.6
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	↑	170.6	16209	182.0	0.99	172.6	43.2		345.5
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius. Rodiklis - Kūdikių, žindyčių išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.) 2020 duomenų nėra pateikta.									
4 tikslas. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius									
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais									
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↓	35.7	578	43.9	1.69	21.1	38.1		7.8
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1 000 gyv.	→	4.8	66	6.8	0.92	5.2	8.6		1.7
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą									
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	→	4,11	-	-	-	2,07	1,5	-	6,6

Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyv.	→	5,6	9	3,0	0,75	7,2	3,2	-	12,1
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	→	7.2	115938	7.9	0.90	8.0	10.1		5.8
Sergamumas vaistams atsparia tuberkuloze (A15-A19) (visi) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)	-	0.0	0	0.8	0.00	0.4	2.4		0.0
Serg. vaistams atsparia tuberkuloze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	-	0.0	0	0.2	0.00	0.2	2.1		0.0
Serg. ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)	↓	1.2	2	0.8	0.80	1.5	4.2		0.0
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą									
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	-	0.0	0	2.6	0.00	2.8	18.8		0.0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, %	→	86.8	92	93.7	0.96	90.1	80.1		100.0
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielite, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), %	↓	77.3	58	88.5	0.85	91.3	49.2		100.0
Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, %	↓	11.2	119	18.2	1.15	9.7	0.9		37.8
Vaikų (7-17 m.), neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.)	↓	13.5	103	15.4	0.64	21.1	7.4		33.5
Paauglių (15-17 m.) gimdymų skaičius 1 000 gyventojų	↑	4.2	1	7.8	1.45	2.9	15.0		0.0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę									
Mirt. nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↑	1283.2	208	1153.1	1.56	820.8	1563.7		362.5
SMR nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	→	930.1	208	875.1	1.17	795.2	1219.3		577.5
Mirt. nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↑	450.4	73	394.4	1.53	293.7	470.9		200.4
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↑	359.5	73	318.6	1.29	278.2	359.7		215.6
Mirt. nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↑	203.6	33	193.2	1.09	187.0	562.8		27.9
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↑	147.5	33	145.1	0.82	179.2	446.1		49.4
Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	↑	48.7	79	43.7	0.97	50.4	99.6		22.1
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	↓	29.4	826	33.5	0.64	45.7	15.2		57.4
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	→	31.8	1107	31.4	0.61	52.1	28.1		74.7

Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	↓	33.5	2039	37.6	0.69	48.3	21.7		65.4
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje	↓	27.3	1052	38.2	0.77	35.6	15.1		58.8

Atsižvelgiant į LSS iškeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis, matoma, kad:

1.1. Uždavinio „**sumažinti skurdo lygį ir nedarbą**“ rodikliai nežymiai skiriasi nuo Lietuvos vidurkio.

1.2. Uždavinio „**sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu**“ 2 rodikliai yra geresni už Lietuvos vidurkį.

2.1. Uždavinio „**kurti saugias darbo ir buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą**“ labiausiai šioje skiltyje išsiskiria rodiklis *Asmenys, pirmą kartą pripažinti neįgaliais*.

2.2. Uždavinio „**kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį**“ rodikliai Kupiškio rajono savivaldybės nežymiai skiriasi nuo Lietuvos vidurkio.

2.3. Uždavinio „**mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių**“ labiausiai išsiskyrė rodiklis *Traumų dėl transporto įvykių skaičius*. Kadangi jis patenka į raudoną spalvą.

2.4. Uždavinio „**mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą**“ rodikliai nežymiai skiriasi nuo Lietuvos vidurkio.

3.1. Uždavinio „**sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą**“ rodikliai nežymiai skiriasi nuo Lietuvos vidurkio, tik į blogąją pusę išsiskiria šis rodiklis *Alkoholio sąlygotų priežasčių ir SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių*.

3.2. Uždavinio „**skatinti sveikos mitybos įpročius**“ rodiklis *neanalizuotas, nes nėra pateikta duomenų*.

4.1. Uždavinio „**užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais**“ rodikliai nežymiai skiriasi už Lietuvos vidurkį.

4.2. Uždavinio „**plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą**“ rodikliai panašūs į Lietuvos vidurkį, tačiau labiau į blogąją pusę išsiskiria *Sergamumas ŽIV ir LPL*

4.3. Uždavinio „**pagerinti motinos ir vaiko sveikatą**“ rodikliai patenkantys į raudonąją zoną – *2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimčių; 1*

m. difterijos, stabligės, kokliušo, poliomielite, Haemophilus influenzae B skiepijimo apimčių (3 dozės) ir vaikų (7–17), neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų.

4.4. Uždavinio „stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę“ rodikliai labiausiai linkę į blogesnę pusę: *Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų; mirtingumas nuo piktybinių navikų; SMR nuo piktybinių navikų; tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje; tikslinės populiacijos dalis %; 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje; tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje ir tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje.*

Remiantis lentelėje (1 pav.) pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos vidurkiu, matoma, jog:

1. 8 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

- a) Išvengiamas mirtingumas proc.
- b) Savižudybių skaičius (X60-X64) 100 000 gyv.
- c) SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X64) 100 000 gyv.
- d) Mirtingumas nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.
- e) SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.
- f) Traumų dėl nukritimų (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.
- g) Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv.
- h) Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.

2. 18 rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkis (raudonoji zona):

- a) Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys).
- b) Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys).
- c) Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.
- d) Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) sk. 10 000 gyv.
- e) Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.
- f) SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.
- g) Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.
- h) Sergamumas ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)
- i) 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepijimo apimtys, %

- j) 1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomiélito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), %
- k) Vaikų (7-17 m.), neturinčių éduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.).
- l) Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.
- m) Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.
- n) SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.
- o) Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūtis vėžio programoje.
- p) Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje.
- q) Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje.
- r) Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje.

SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

2020 metų išsamesnei analizei iš 1 lentelėje pateiktų PRS rodiklių reikšmių, atsižvelgiant į santykį su Lietuva, Kupiškio rajono savivaldybėje pasirinkti rodikliai yra:

1. Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys).
2. Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje
3. Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje

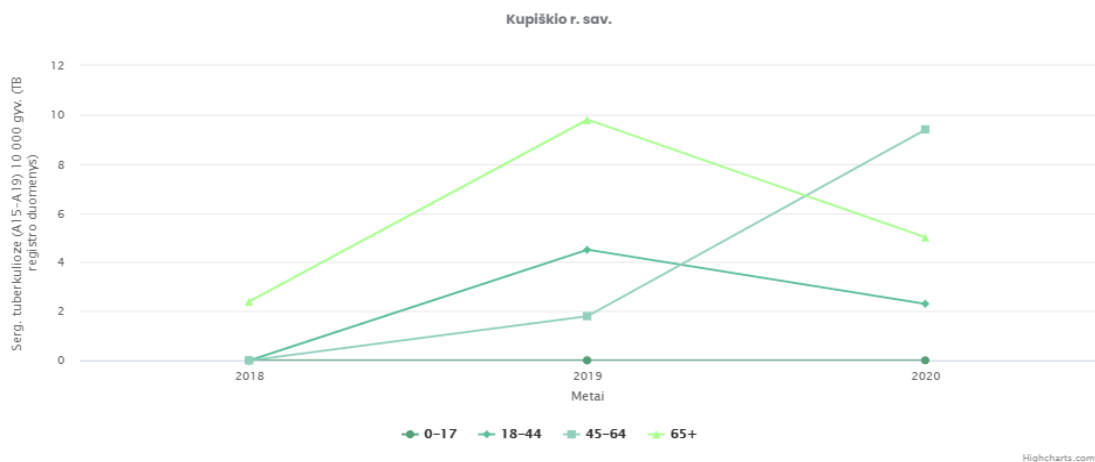
1. Prioritetinė problema. Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys).

Sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv. (Tuberkuliozės registro duomenys) – naujai tuberkulioze susirgusių asmenų skaičius – asmenų, kuriems per tam tikrą laikotarpį asmens sveikatos priežiūros įstaigose yra užregistruotas bent vienas tuberkuliozės atvejis arba pirmą kartą gyvenime užregistruota tuberkuliozė, skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų.

2020 metais sergamumas rodiklis siekė 4,9 / 10 000 gyv. (8 abs. sk.), 2019 metais – 4,2 / 10 000 gyv. (7 abs. sk.) ir 2018 m. – 0,6 / 10 000 gyv. (1 abs. sk.). Lyginant 3 metų duomenis, matyti, kad sergamumas Kupiškio rajono savivaldybėje didėja. Pagal amžiaus grupes, sergamumas tuberkulioze 10 000 gyv. 3 metų laikotarpyje rodiklis pasiskirsto įvairiai. 2020 metais labiausiai sirgo 45–64 m. – 9,4 / 10 000 gyv., o 2019 metais – 9,8 / 10 000 gyv. Pagal lytį labiausiai tuberkulioze sirgo vyrai, rodiklis 2020 m. – 6 (abs. sk.), 2019 – 4 (abs. sk.) ir 2018 m. – 1 (abs. sk.), moterų rodiklis 2020 – 2 (abs. sk.), 2019 m. – 3 (abs. sk.) ir 2018 m. – 0 (abs. sk.). (3 lent. ir 4 pav.)

3 lent. Sergamumas tuberkuloze pagal amžiaus grupes 10 000 gyv.

Sergamumas tuberkuloze 10 000 gyv. pagal amžiaus grupes			
	2020 m.	2019 m.	2018 m.
0 – 17 m.	0	0	0
18 – 44 m.	2,3	4,5	0
45 – 64 m.	9,4	1,8	0
65+	5	9,8	2,4

4 pav. Sergamumas tuberkuloze pagal amžiaus grupes 10 000 gyv.

Lyginant duomenis Panevėžio apskrities, labiausiai išsiskyrė 2 savivaldybės pagal sergamumą. Į raudonąją zoną patenka Biržų rajono savivaldybė (4,9 / 10 000 gyv.) ir Kupiškio rajono savivaldybė (4,9 / 10 000 gyv.). Mažiausiai sergančių asmenų rodiklis Pasvalio rajono (1,8 / 10 000 gyv.) ir Rokiškio rajono (1,4 / 10 000) savivaldybių. (5 pav.)

Tendencija: ➔ Nekinta ⬆️ Didėja ⬇️ Mažėja ■ Geriau ■ Blogiau ■ Panašus ■ Nepalyginamas

Savivaldybė	Tendencija	Kiekis	Reikšmė	Grafikas
Lietuva	⬇️	591	2,1	
Panevėžio apskritis	⬇️	56	2,7	
Panevėžio m. sav.	⬇️	21	2,5	
Biržų r. sav.	⬇️	11	4,9	
Kupiškio r. sav.	⬆️	8	4,9	
Panevėžio r. sav.	⬇️	8	2,3	
Pasvalio r. sav.	⬇️	4	1,8	
Rokiškio r. sav.	⬇️	4	1,4	

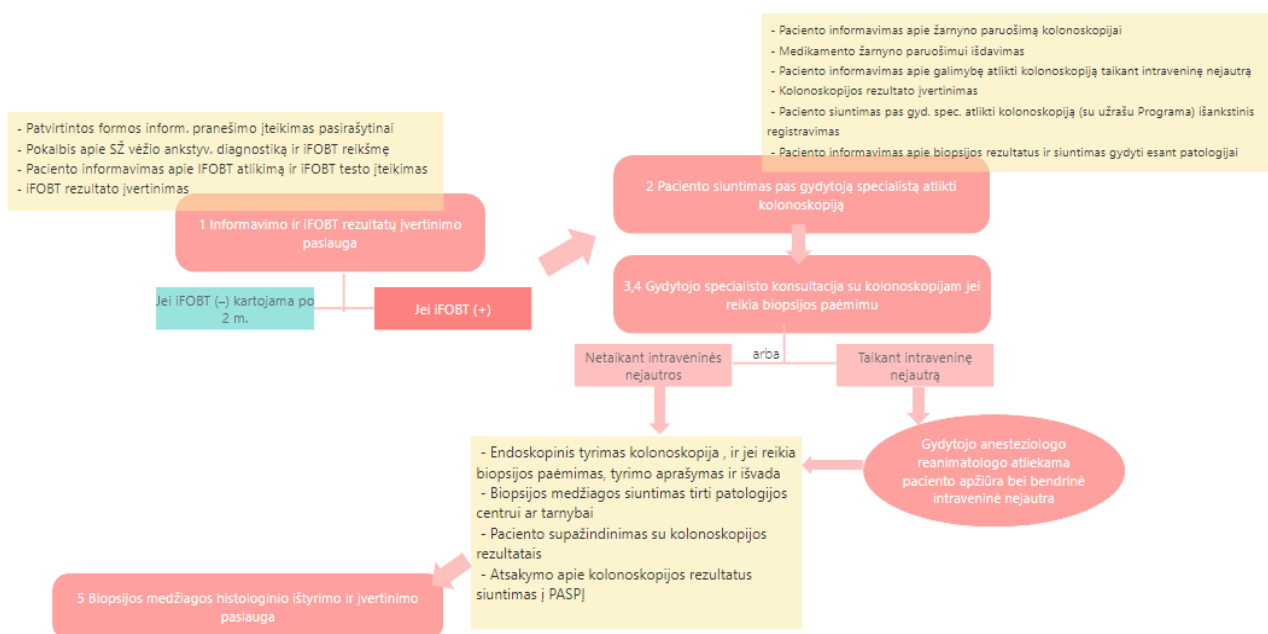
5 pav. Sergamumas tuberkuloze Panevėžio apskrityje (abs. sk. ir 10 000 gyv.)

Mirusių asmenų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje 2020 m. sudarė 2 (abs. sk.), 2019 m. – 1 (abs. sk.) ir 2018 m. – 2 (abs. sk.).

2. Prioritetinė problema. Tikslinės populiacijos dalis, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje.

Nuo 2014 m. liepos 1 d. Lietuvoje yra vykdoma storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos programa. Ši programa skirta vyrams ir moterims nuo 50 iki 74 metų (imtinai), kuriems vieną kartą per 2 metus gali būti atliekamas slauto kraujavimo testas. Jei testo atsakymas neigiamas – pacientas sveikas, jei atsakymas teigiamas – šeimos gydytojas išduos siuntimą pas gydytoją specialistą. Kolonoskopija ir, jei reikia, biopsija leidžia objektyviai patvirtinti arba paneigti storosios žarnos vėžio diagnozę.

STOROSIOS ŽARNOS VĖŽIO ANKSTYVOSIOS DIAGNOSTIKOS FINANSAVIMO PROGRAMOS VYKDYMO SCHEMA

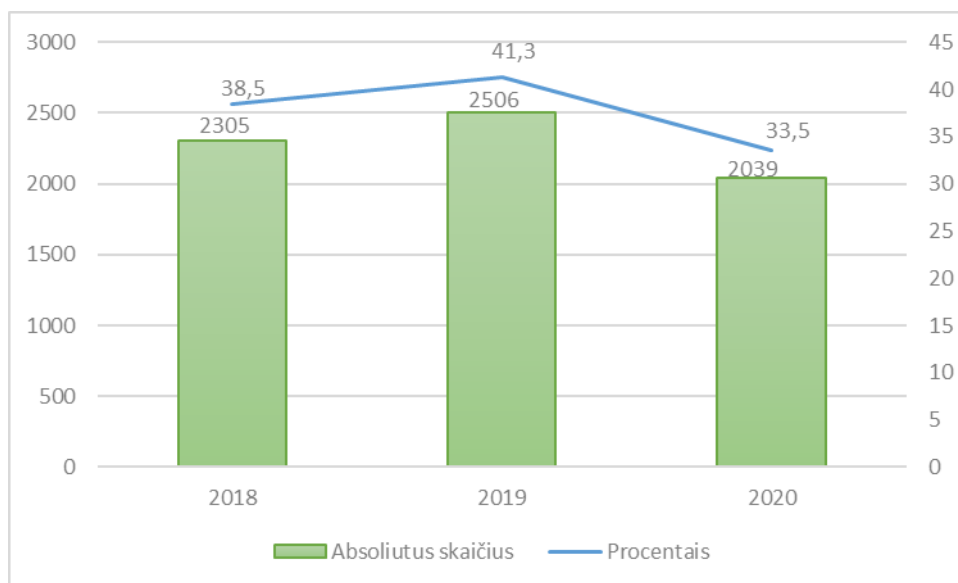
2020 metais storosios žarnos vėžio programoje dalyvavo 2 039 gyventojai, tai sudaro 33,5 proc. Lyginant 2020 metų Panevėžio apskritį, prasčiausi rodikliai atsispindi Pasvalio rajono savivaldybės ir Kupiškio rajono savivaldybės, o geriausi rezultatai pasiekti Panevėžio miesto savivaldybės ir Biržų rajono savivaldybės. (6 pav.)

Tendencija: ➔ Nekinta   ⬆ Didėja   ⬇ Mažėja   ■ Geriau   ■ Blogiau   ■ Panašus   ■ Nepalyginamas

Savivaldybė	Tendencija	Kiekis ↑↓	Reikšmė ↑↓	Grafikas
Lietuva	➔	432 894	48,3	
Panevėžio apskritis	➔	36 306	47,5	
Panevėžio m. sav.	➔	15 811	51,2	
Biržų r. sav.	⬆	4 071	49,3	
Kupiškio r. sav.	⬇	2 039	33,5	
Panevėžio r. sav.	➔	5 951	47,7	
Pasvalio r. sav.	⬆	3 417	42,0	
Rokiškio r. sav.	⬆	5 017	47,4	

6 pav. 2020 m. tikslinės populiacijos dalis, dalyvavimas storosios žarnos vėžio programoje Panevėžio apskrityje

Lyginant 3 metų Kupiškio rajono savivaldybės laikotarpio rodiklius, kreivė yra kintanti. Geriausias rodiklis iš 3 metų yra 2019 m. ir sudaro 41,3 proc. (2 506 abs. sk.), o 2018 m. rodiklis 38,5 proc. ir 2020 m. – 33,5 proc. (7 pav.)

7 pav. 3 metų laikotarpio tikslinės populiacijos dalis, dalyvavimas storosios žarnos vėžio programoje (proc. ir abs. sk.)

Kupiškio rajono savivaldybėje remiantis Valstybinės ligonių kasų prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, 2020 metais informavimas ir iFOBT rezultatų įvertinimas buvo suteiktas 776 gyventojams, o siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją 34 gyventojams. Kai tuo tarpu 2019 metais ir 2018 metais rodikliai buvo virš tūkstančio. (8 lent.)

8 lent. Informavimas ir pacientų siuntimas pas specialistą atlikti kolonoskopiją (abs. sk.)

	2020 metais	2019 metais	2018 metais
<i>Informavimas ir iFOBT rezultatų įvertinimas</i>	776	1 145	1 247
<i>Pacientų siuntimas pas gydytoją specialistą atlikti kolonoskopiją</i>	34	55	70
<i>Viso:</i>	810	1 200	1 317

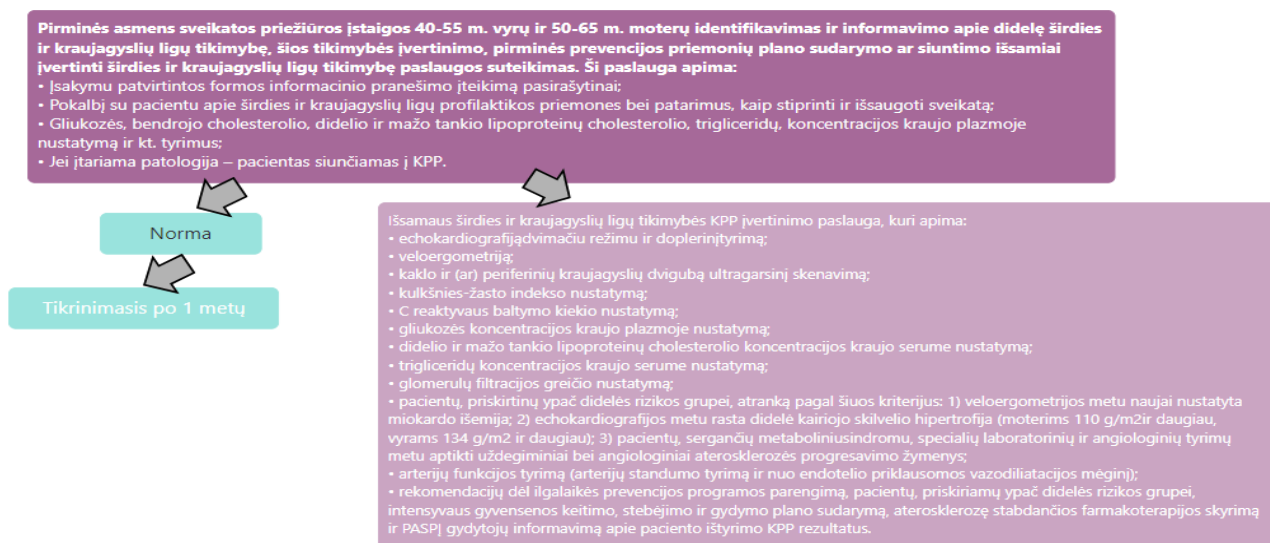
Kadangi žmonių jau susiformavusį elgesį keisti yra sunku, būtų tikslinga apie vėžio prevencines programas šviesti dar mokyklinio amžiaus vaikus, diegiant sveikos gyvensenos įpročius. Išgyvenamumas dėl gydymo ankstyvoje stadijoje gali siekti daugiau nei 90 proc. Dėl to ir yra svarbu, kad kuo daugiau asmenų, esančių rizikos grupėje, dalyvautų prevencinėje programoje. Žmonių aktyvumas ir sutikimas dalyvauti bet kokioje veikloje susijusioje su jų sveikata, priklauso ir nuo pateikiamos informacijos kiekio, labai svarbu suteikti kuo daugiau informacijos ne tik apie pačią prevencijos programą, bet ir apie ligą, jos veiksnius, riziką nesitiriant ir ankstyvos diagnozės pranašumus. Šiam tikslui pasiekti svarbus tarpsektorinis bendradarbiavimas, šeimos gydytojo komanda bei asmens šeimos narių įtraukimas bei palaikymas, nuolatinis ryšio palaikymas su asmenimi esančiu rizikoje.

3. Prioritetinė problema. Tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi ŠKL programoje.

2005 m. gruodžio mėn. pradėta įgyvendinti asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių programa, kuri yra finansuojama iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšų. Programos tikslas – sumažinti sergamumą ūminiais kardiovaskuliniais sindromais (nestabilia krūtinės angina ar miokardo infarktu, praeinančiu smegenų išemijos priepuoliu ar smegenų infarktu, periferinių arterijų tromboze), nustatyti naujus latentinių aterosklerozės būklių (miego arterijų stenozės, periferinių arterijų ligos, nebyliosios miokardo išemijos) ir cukrinio diabeto atvejus, siekiant sumažinti pacientų neįgalumą ir mirtingumą dėl širdies ir kraujagyslių ligų. Programa skirta 40–65 metų amžiaus rizikos grupių asmenims. Jiems kartą per metus šeimos gydytojas nustato rizikos veiksnius ir, jei to reikia, sudaro individualų širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos planą. Tačiau, jei nustatoma, kad širdies ir kraujagyslių ligų tikimybė yra didelė, siunčia pacientą į specializuotus centrus toliau išsitiirti, o prireikus yra skiriamas gydymas. Taip pat savivaldybių visuomenės sveikatos biurai vykdo širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programą, į kurią šeimos gydytojai raginami

kviesti rizikos grupių asmenis, siekiant keisti jų gyvenimo įpročius, norint užkirsti kelią širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto atsiradimą.

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGŲ PROGRAMOS VYKDYMO SCHEMA

Analizuojant 2020 metų Panevėžio apskrities duomenis, matyti, kad geriausi rezultatai pasiekti Panevėžio rajono savivaldybės ir Rokiškio rajono savivaldybės. O iš 6 savivaldybių, matyti, kad 3-ose savivaldybėse yra prasčiausi rodikliai ir patenka į raudoną zoną. Tai būtų prasčiausi rodikliai Biržų rajono savivaldybės (28,3 proc.), Kupiškio rajono savivaldybės (27,3 proc.) ir Pasvalio rajono savivaldybės (31,1 proc.). (9 pav.)

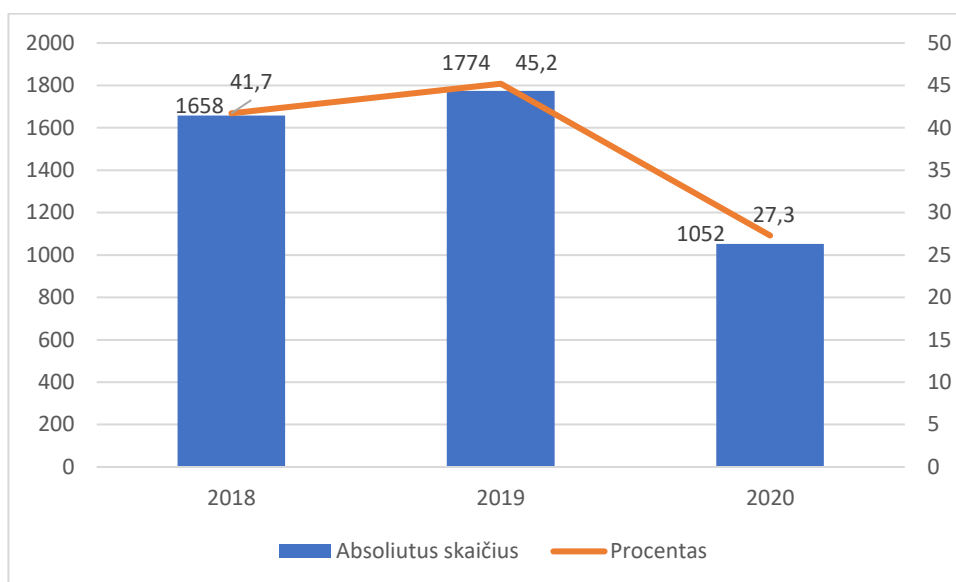
Tendencija: ➔ Nekinta   ⬆ Dideja   ⬇ Mažėja   ■ Geriau   ■ Blogiau   ■ Panašus   ■ Nepalyginamas

Savivaldybė	Tendencija	Kiekis ↑↓	Reikšmė ↑↓	Grafikas
Lietuva	➔	218 593	35,6	
Panevėžio apskritis	➔	16 017	32,3	
Panevėžio m. sav.	⬇	6 575	32,4	
Biržų r. sav.	⬆	1 470	28,3	
Kupiškio r. sav.	⬇	1 052	27,3	
Panevėžio r. sav.	➔	2 727	32,9	
Pasvalio r. sav.	➔	1 617	31,1	
Rokiškio r. sav.	➔	2 576	38,2	

9 pav. 2020 m. Panevėžio apskrities tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi ŠKL programoje

Analizuojant 3 metų laikotarpį, matyti, kad prasčiausi rodiklis yra 2020 metų 27,3 proc. (1 052 gyv.), o geriausias rezultatas yra 2019 m. – 45,2 proc. (1 774 gyv.). (10 pav.)

10 pav. Tikslinės populiacijos dalyvavimas ŠKL programoje

Kupiškio rajono savivaldybėje remiantis Valstybės ligonių kasų prie Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, 2020 metais informavimo paslaugos buvo suteiktos 975 žmonėms. (11 lent.)

11 lent. Informavimo paslaugų suteikimas (abs. sk.)

Informavimo paslaugų suteikta		
2020 metais	2019 metais	2018 metais
975	1 689	1 596

IŠVADOS

Šioje stebėsenos ataskaitoje pateikiami unifikuoti rodikliai, kuris atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos programos tikslai bei jų uždaviniai, pagal tai galima daryti išvadą, kad 8 rodikliai patenka į grupę (žalioji zona), kurioje situacija yra geriausi lyginant su šalies vidurkiu. Kupiškio rajono savivaldybės trys problemiškesnės visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai: sergamumas tuberkulioze (A15-A19) 10 000 gyv. (TB registro duomenys), tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje ir tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje. Dar 18 rodiklių patenka į grupę (raudonoji zona), kurioje situacija yra bloga lyginant su šalies vidurkiu. Kiti likę unifikuoti Kupiškio rajono savivaldybės rodikliai patenka į grupę (geltonoji zona), kurioje situacija yra patenkinama lyginant su Lietuvos vidurkiu.

1. 2020 metais sergamumas Kupiškio rajono savivaldybėje Tuberkulioze siekė 4,9 / 10 000 gyv. Tačiau 3 metų laikotarpyje sirgo pagal amžiaus grupes 45 – 64 m. – 9,4 / 10 000 gyv.

2. Storosios žarnos prevencinėje programoje, 2020 metais dalyvavimas sudarė 33,5 proc., o informavimo paslaugų 3 m. laikotarpyje daugiausia suteikta buvo 2018 metais – 1 247 gyventojams.

3. 2020 m. Širdies ir kraujagyslių prevencinėje programoje Kupiškio rajono savivaldybėje sudarė 27,3 proc., 2019 m. – 45,2 proc. ir 2018 m. – 41,7 proc. O informavimo paslaugų suteikta 2020 m. – 975 gyventojams, 2019 m. – 1 689, 2020 m. – 1 596 gyventojams.

REKOMENDACIJOS

Siekiant, kad rajone pagerėtų visuomenės sveikata, gyventų daugiau sveikų, darbinių žmonių būtinas visų sektorių, ne tik sveikatos, įsitraukimas į sveikos visuomenės kūrimą bei pačių gyventojų motyvacija ir aktyvesnis dalyvavimas veiklose užtikrinančiose sveikos gyvensenos įpročių formavimą.

Politikos formuotojams

1. Nuolat sekti kintančią epidemiologinę situaciją, esant būtinumui sutelkti finansavimą į silpniausias sritis.
2. Asmeniniu pavyzdžiu prisidėti prie gyventojų atsakomybės už sveikatos ugdymą.
3. Skatinti aktyvesnę nevyriausybinį organizacijų, bendruomenių, savivaldybės įstaigų darbuotojų įsitraukimą įgyvendinant visuomenės sveikatos stiprinimo programas.
4. Užtikrinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę.
5. Siekiant mažinti sveikatos netolygumus, siūloma skatinti glaudesnę sveikatos priežiūros, socialinės apsaugos ir kitų sistemų bendradarbiavimą politiniame lygmenyje.
6. Formuojant savivaldybės strategiją, būtina iškelti sveikatos stiprinimą kaip prioritetą ir atsižvelgti į galimybę įtraukti sveikatos raštingumą į visas veiklos sritis bei politines kryptis.

Specialistams

1. Kelti visų sektorių specialistų, dalyvaujančių sveikatinimo ir socialinėje veikloje, kvalifikaciją sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimais.
2. Skatinti gyventojus įsitraukti į sveikatos stiprinimo renginius (dalyvauti mokymuose, įvairiuose renginiuose, akcijose ir konsultuotis su visuomenės sveikatos specialistais).
3. Didinti gyventojų atsakomybę už savo dvasinę, fizinę ir socialinę gerovę.
4. Didinti gyventojų informuotumą sveikatos tematika rengiant specialią dalijamąją medžiagą pagal gyventojų amžiaus grupes ir poreikius.
5. Didinti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą Kupiškio rajono savivaldybės gyventojams.

VAIKŲ GYVENSENOS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Mokyklinio amžiaus vaikų gyvenamos rodiklių suvestinėje pateikiami apibendrinti 2020 metais atlikto antrojo visose Lietuvos savivaldybėse mokyklinio amžiaus 5, 7 ir 9 (pirmų gimnazijos) klasių mokinių gyvenamos tyrimo rezultatai. Tyrimas atliktas įgyvendinant Sveikatos apsaugos ministro įsakymą (2016 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. V-637 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“), įtvirtinantį periodinius gyvenamos tyrimus kaip visuomenės sveikatos stebėsenos elementus. Tyrimas atliktas pagal Higienos instituto parengtą ir su Sveikatos apsaugos ministerija suderintą gyvenamos tyrimų metodiką, kurios pagrindą sudarė Lietuvoje vykdyto „Sveikatos netolygumų nustatymo ir mažinimo gebėjimų stiprinimo modelio sukūrimas“ Nr. NOR LT11-SAM-01-TF-02-001 projekto metu parengtos sveikatos netolygumų stebėsenos ir vertinimo rekomendacijos, bendradarbiaujant Higienos instituto bei Lietuvos sveikatos mokslų universiteto specialistams.

Tyrimas atskleidžia esamą mokyklinio amžiaus vaikų gyvenamos situaciją atskirose savivaldybėse ir bendrai Lietuvoje, pateikia įrodymus kryptingam sveikatą stiprinančios veiklos planavimui konkrečioje savivaldybėje, o ateityje atlikus pakartotinius tyrimus bus galima ir stebėti rodiklių pokyčius.

Ataskaitoje pateikiami duomenys apie respondentų skaičių savivaldybėje, jų sociodemografinės charakteristikos, ministro įsakymu patvirtinti 32 vaikų gyvenamos rodiklių, kurie pateikiami bendri ir atskirų klasių, suskirstyti į 3 grupes:

- ✓ Sveikatos ir išvaizdos vertinimas ir laimingumas;
- ✓ sveikatos elgsena (fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis, mitybos įpročiai ir burnos higiena);
- ✓ rizikingas elgsys (tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas, alkoholio vartojimas, narkotinių medžiagų vartojimas, patyčios ir saugumas kelyje, namuose, bei mokykloje.

2020 m. mokyklinio amžiaus vaikų gyvenamos tyrimo duomenų bazę sudarė 35 473 respondentų užpildytos anketos, kurių duomenis iki 2020 m. spalio 30 d. HI perdavė apklausas vykdančios savivaldybės aptarnaujantys visuomenės sveikatos biurai. Apklausos pradėtos vykdyti 2020 m. kovo mėnesį (iki galo jos atliktos 2 savivaldybėse (Joniškio r., Šiaulių m.), tačiau dėl COVID-19 ligos epidemiologinės situacijos ir Lietuvos teritorijoje paskelbto visuotinio karantino kuriam laikui nutrauktos. Apklausos tęstos rugsėjo–spalio mėnesiais.

Parengtas leidinys prieinamas Higienos instituto tinklalapyje adresu www.hi.lt/gyvensena.

TYRIMO APIMTYS IR SOCIODEMOGRAFINIAI RESPONDENTŲ DUOMENYS

	Respondentų skaičius					
	Iš viso	Klasė			Lytis	
		5	7	9	Berniukas (proc.)	Mergaitė (proc.)
Lietuva	35473	12168	11807	11147	49,6	50,4
Kupiškio rajono savivaldybė	427	122	148	146	Nėra duomenų	Nėra duomenų

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ GYVENSENOS RODIKLIAI

1. Laimingumas, sveikatos ir išvaizdos vertinimas

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi labai laimingi arba pakankamai laimingi vertindami savo dabartinį gyvenimą, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą arba labai gerą, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Lietuva	73,2	80,0	70,08	68,3	79,8	85,0	79,7	74,3
Kupiškio rajono savivaldybė	66,7	73,8	67,6	60,3	74,9	84,4	77,7	64,7

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie yra patenkinti savo išvaizda, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė		
		5	7	9
Lietuva	40,7	52,7	37,0	31,7
Kupiškio rajono savivaldybė	35,0	46,7	32,4	28,2

2. Sveikatos elgsena

2.1. Fizinis aktyvumas ir pasyvus laisvalaikis

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie 5 ir daugiau dienų mankština ir sportuoja bent 60 min. ir ilgiau, dalis (skaičiuojant kartu su fizinio ugdymo pamokomis) (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie kasdien ne pamokų metu mankština ar sportuoja bent 60 minučių, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Lietuva	38,1	38,0	39,5	36,3	13,6	15,7	13,5	11,5
Kupiškio rajono savivaldybė	35,4	39,3	31,8	35,3	11,9	10,7	14,9	9,6

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie vidutiniškai 4 ir daugiau valandų per dieną praleidžia prie ekranų (televizoriaus, kompiuterio, telefono) dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė		
		5	7	9
Lietuva	23,3	13,5	23,5	33,1
Kupiškio rajono savivaldybė	33,4	17,4	39,3	40,6

2.2. Mitybos įpročiai bei burnos higiena

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kasdien valgančių pusryčius, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo vaisius (neskaitant sulčių), dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo daržoves (neskaitant bulvių), dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną valgo saldumynus, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9		5	7	9		5	7	9
Lietuva	45,3	51,0	43,6	41,8	34,7	38,8	35,2	30,1	32,3	32,6	33,2	31,1	17,4	16,4	17,8	18,1
Kupiškio rajono savivaldybė	46,0	52,5	38,8	47,4	31,0	36,9	36,5	21,2	30,4	33,9	27,9	30,1	18,4	18,0	24,5	12,8

Mitybos įpročiai bei burnos higiena (tęsinys)

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per dieną geria gazuotus saldžiuosius gėrimus, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savaitę geria energetinius gėrimus, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie papildomai nededa druskos į paruoštą maistą, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie valosi dantis šepetėliu ir pasta dažniau nei kartą per dieną, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9		5	7	9		5	7	9
Lietuva	10,7	9,8	10,9	11,3	3,5	2,7	3,3	4,6	36,7	39,4	34,9	35,6	57,0	58,8	56,4	55,9
Kupiškio rajono savivaldybė	9,9	11,5	10,9	7,7	15,5	11,5	11,5	22,4	28,9	32,2	32,7	23,1	57,8	57,4	58,1	57,7

3. Rizikingas elgesys

3.1. Tabako gaminių bei elektroninių cigarečių vartojimas

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė tabako gaminius dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą rūkė tabako gaminius, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėn. bent kartą rūkė elektronines cigaretes ar naudojo panašius elektroninius įtaisus rūkymui, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9		5	7	9		5	7	9
Lietuva	7,0	2,1	4,8	14,8	12,7	3,4	9,8	25,8	12,2	3,3	9,5	24,7	20,1	5,8	19,4	36,6
Kupiškio rajono savivaldybė	11,8	1,7	6,2	25,2	22,7	8,2	18,1	38,5	15,8	5,0	11,6	28,2	27,3	9,1	27,8	41,3

3.2. Narkotinių medžiagų vartojimas

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per bent kartą vartojo marihuaną ar hašišą (kanapes / „žolę“), dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie bent kartą per savo gyvenimą vartojo narkotikus bei kanapes, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Lietuva	3,1	0,5	1,9	6,8	1,3	0,4	1,0	2,3
Kupiškio rajono savivaldybė	2,4	1,0	0,5	6,2	2,8	0,8	2,0	5,2

3.3. Alkoholio vartojimas

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius 12 mėnesių bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutines 30 dienų bent kartą vartojo alkoholinius gėrimus, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Lietuva	29,3	9,0	25,8	52,5	15,3	4,2	12,0	29,1
Kupiškio rajono savivaldybė	26,2	12,3	23,4	40,0	11,9	1,7	6,8	24,7

3.4. Atšvaitų tamsiu paros metu, saugos diržų automobilyje naudojimas

	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada tamsiuoju paros metu būdami lauke nešioja atšvaitus, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie visada segi saugos diržą važiuodami automobilyje, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5	7	9		5	7	9
Lietuva	27,5	43,2	23,2	16,4	74,9	78,3	72,9	73,8
Kupiškio rajono savivaldybė	21,3	35,2	16,9	14,7	78,9	86,9	77,0	74,4

3.5. Patyčios

	Mokyklinio amžiaus vaikų, iš kurių tyčiojosi per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)				Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie patys tyčiojosi iš kitų vaikų per paskutinius du mėnesius, dalis (proc.)			
	Iš viso	Klasė			Iš viso	Klasė		
		5 klasė	7 klasė	9 klasė		5 klasė	7 klasė	9 klasė
Lietuva	45,0	52,2	48,0	35,1	41,6	41,3	46,4	37,5
Kupiškio rajono savivaldybė	35,3	46,7	38,5	24,4	30,5	27,0	34,7	28,8